

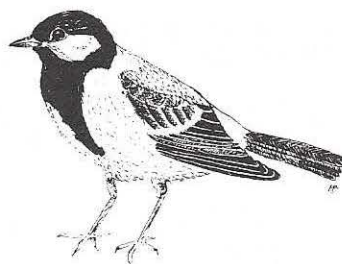
CLINGENDAEL

Clingendael dankt zijn naam aan de ligging. Letterlijk betekent het "dael tussen de clingen" (=duinen). Het is gelegen waar zich eens de oude binnenduinen bevonden. De ontstaansgeschiedenis van het landgoed zelf gaat terug tot in de 16e eeuw, toen de familie Doublet een hoeve "Clingendael" opkocht. Ze legden er een park omheen aan in de toen populaire strakke Franse stijl. In het begin van de 19e eeuw werd het landgoed aangekocht door de familie van Brien en die het geheel liever als Engelse landschapstuin zag ingericht.

door MARLEEN BECKERS, WIM VAN DUIN en GERRIT JANSEN

Van al deze perioden zijn overblijfselen terug te vinden in het park. Het oude duinlandschap is hierbij het moeilijkst te herkennen. In de zestiende eeuw was het gebied nog open. Er was een wal opgeworpen als windkering voor het ervoor liggende landgoed. De gracht die ertussen ligt, diende als wildkering voor konijnen, reeën en hazen uit de duinen. Voor wie nu door het park loopt is dit moeilijk voor te stellen. Op de eens zo kale vlakte is een bos geplant: het Duinbos. Dit indrukwekkende beukenbos laat in de zomer nauwelijks licht door. Daardoor is er bijna geen ondergroei. Bovendien is de bodem in de loop der jaren vrij zuur geworden door bladval. Aan het Duinbos grenzen de bosjes van Zanen, die eveneens zijn aangeplant.

Het Sterrebos met zijn symmetrisch aangelegde paden is een overblijfsel van de inrichting in Franse stijl. De Engelse landschapsstijl drukt het grootste stempel op het aanzien van het park. Kenmerkend voor deze stijl zijn een open "natuur-

Koolmees

lijke" opbouw met grillig lopende water-tjes en heuveltjes, geaccentueerd door de erop groeiende bomen. Dit is vooral rond het landhuis terug te vinden. Vijvertjes zijn er uitgegraven en met de aarde daaruit zijn heuvels gevormd.

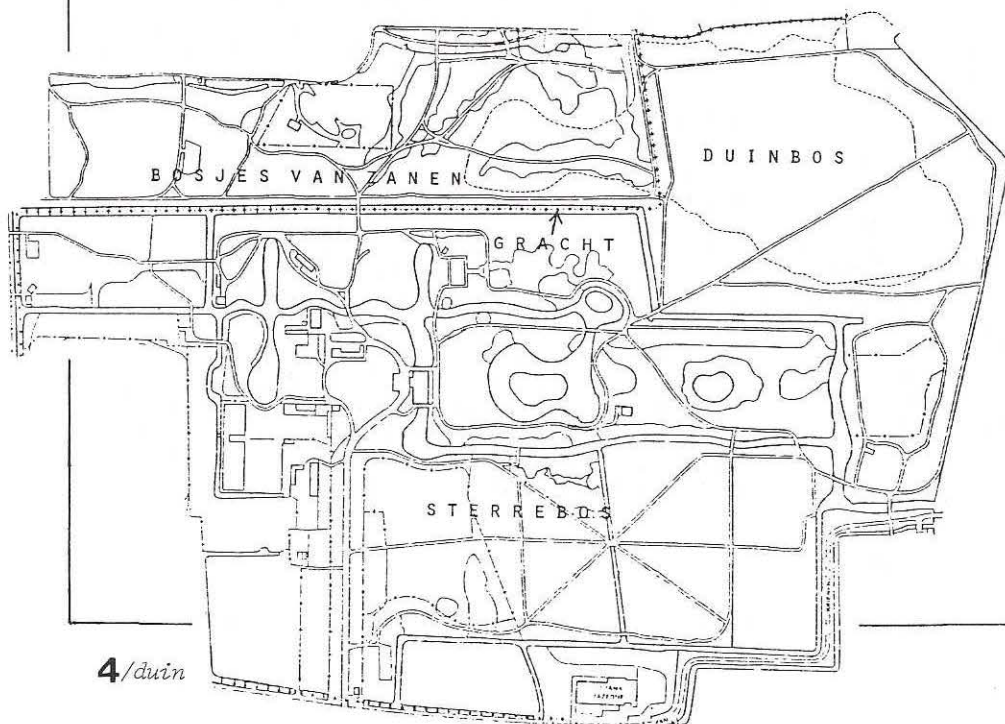
NU

Nu is het een drukbezocht park. Veel verschillende soorten mensen komen er: kantoor mensen die er hun middagboterhammetjes op komen eten, gezinnen die er in het week-end een deel van de dag doorbrengen of kunstenaars die worden geïnspireerd door de in Engelse stijl aangelegde tuin.

Het park is het hele jaar geopend, maar in het voorjaar trekt het extra bezoekers vanwege de grote hoeveelheid Azalea's en Rhododendrons die in bloei staan. Het is geen wonder dat bij sommige mensen dit park bekend staat als het Rhododendronbos.

VOORJAAR

De aanplant van het park is zodanig dat er in het voorjaar een opeenvolging in bloei is van allerlei kruiden en bomen. Zoals al gezegd is de bloemenpracht van de Azalea's en de Rhododendrons het meest spectaculair. In de periode van april tot en met juni vormen de struiken één grote zee van bloemen. Ook de Japanse tuin is dan geopend. De bloei van de stinsplanten (zie

LIGGING

Clingendaal ligt tussen "Duindigt", het ANWB-kantoor en de wijk Duinzigt.

TOEGANG

Het gehele park is vrij toegankelijk. De Japanse tuin is dagelijks geopend van mei t/m tweede week van juni (vrij toegankelijk). Vogeltuin niet toegankelijk.

INGANGEN

Van Alkemadelaan(3), Wasse-naarseweg, Van Brien en laan, vanaf Ruyschroeklaan(2) Van Ouw en laan(3).

TE BEREIKEN

Bus 5 (Duinzigt), 23 (Van Alkemadelaan), 18 (Wasse-naarseweg).

Duin 1984-1), andere kruiden en bomen is zeker niet minder mooi en interessant.

KRUIDEN

In het vroege voorjaar (al in februari) komen eerst het Sneeuwkllokje en het Lente-klokje -twee bolgewasjes - voor de dag. Dan komen achtereenvolgens planten te

Voorjaarshelmbloem

Voorjaarszonnebloem

voorschijn zoals de Voorjaarshelmbloem (maart/april), de Wilde Hyacint (april) en de Bastaarddoronium of Voorjaarszonnebloem (eind mei). Deze vroegbloeiende stinseplanten, veel voorkomend op buitens zoals Clingendael, profiteren van het feit dat de bomen nog kaal zijn. Bij de inheemse kruiden zoals Speenkruid (maart), de Bosanemoon (maart-mei), Muskuskruid (april-mei) en Dagkoekoeksbloem zien we ook iets dergelijks.

BOMEN

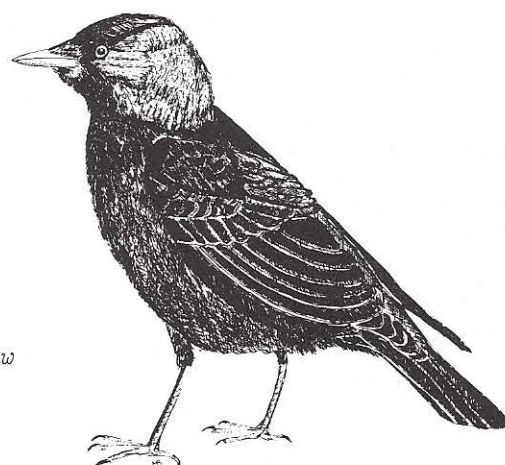
Ook bomen kennen een bloeikalender. Deze wordt niet zoals bij kruiden veroorzaakt door de hoeveelheid beschikbaar licht, maar hangt samen met de wijze waarop bomen worden bestoven. Windbestuivers bloeien over het algemeen vóór of tijdens het uitkomen van de bladeren. De Hazelaar is al heel vroeg (januari/februari), daarna volgen de Els (februari/maart), de Berk (maart/april) en de Beuk en de Eik die in mei bloeien. De verschillende bloesembomen: de Prunus, de Lijsterbes en de Appel, zijn zo aangeplant dat ze elkaar in bloei opvolgen.

VOGELS

Niet alleen de planten, ook de vogels doen mee met de komst van de lente. Door het hele park weerklinkt het vogelgezag. Er zijn extra veel vogels in het voorjaar. Wintergasten zoals de Kramsvogel, Koperwiek en Bonte Kraai zijn er nog tot omstreeks april/mei, terwijl de eerste zomergasten dan al weer zijn gearriveerd. Van deze laatste groep komt de Tjiftjaf eerst; twee weken later verschijnt de Fitis. Deze uiterlijk bijna gelijke vogeltjes zijn alleen door hun zang goed te onderscheiden. Ook de Zwartkop komt in die tijd weer terug. De zomergasten maken zich samen met de standvogels zoals de Koolmees, Pimpelmees, Heggemus en Winterkoning klaar voor de komende broedperiode. De mannetjes zingen om het hardst en mooist om de aandacht van de vrouwtjes te trekken.

De lente is een goede tijd om de vogels te observeren, omdat de bomen nog niet zo dicht bebladerd zijn.

In gaten in de bomen van de statige beukenlaan, maar ook in de andere bomen van het park nestelen Kauwenpaartjes. Deze zijn elkaar heel trouw; ze zijn al samen vanaf het eind van hun eerste levensjaar. Koolmeesjes zijn het hele jaar door goed te zien. Met wat brood zijn ze gemakkelijk te verleiden om het uit de hand te komen eten.

Kauw

Clingendael is niet het enige park in Den Haag dat op de oude binnenduinen ligt. Ook parken als het naast Clingendael gelegen park Oosterbeek, Marlot, het Haagse Bos en Meer en Bos zijn zo gelegen en eveneens de moeite waard om te bekijken.

BRONNEN

BECKERS, M., W. van DUIN, G. JANSEN, J. ORLEANS, H. SCHOUFFOUR. Clingendael. Verslag van de I.V.N.-natuurgidsenkursus. Den Haag 1983/1984.

Dienst der Gemeenteplantsoenen Afdeling Voorlichting, 1982. Clingendael.

DOORN, van M. en C. Vailant, 1982.

Clingendael - het huis, de tuinen, de bewoners.